

Наблізіць Усход

Адна з ключавых сфер супрацоўніцтва з Ізраілем — аграпрамысловасць

Ізраіль заўсёды быў цікавы беларусам. І да Беларусі не можа быць аб'якавай значная частка жыхароў яўрэйскай дзяржавы. Таму што стасункі паміж двума народамі налічваюць стагоддзі. Таму што інтарэс гэты звязаны з самымі свяшчэннымі для чалавека рэчамі — верай і зямлёй продкаў. Наша размова з Надзвычайным і Паўнамоцным Паслом Рэспублікі Беларусь у Дзяржаве Ізраіль Уладзімірам СКВАРЦОВЫМ пра інтарэсы больш прыземленыя, аднак таксама вельмі важныя. Зрэшты, як у адносінах паміж людзьмі, так і ў адносінах паміж краінамі ўсё павінна быць у гармоніі: і ў духоўным, і ў матэрыяльным плане.

— Уладзімір Мікалаевіч, вы амаль дзесяць месяцаў прадстаўляеце Беларусь у Ізраілі. Што больш за ўсё ўразіла вас у гэтай краіне?

— Ізраіль — краіна сама па сабе незвычайная, шматтабличная, і, каб яе паспраўднаму зразумець, патрэбен час. Менавіта тут адбывалася большасць біблейскіх падзей. У Іерусаліме, напрыклад, ды і не толькі, усё прасякнута тысячагадовай гісторыяй. Гэта, натуральна, накладвае адбітак і на дзень сённяшня.

Пакуль магу толькі сказаць, што той не вельмі працяглы перыяд працы ў краіне, у якой раней не даводзілася бываць, пасля шматлікіх гадоў дыпламатычнай службы на еўрапейскім кірунку стаў для мяне чымсьці зусім новым, прынцыпова іншым у жыцці.

У прафесійным плане я пераканаўся, што гэта адно з найцікавейшых месцаў для дыпламатычнай працы.

Мяне адначасова здзівіла і парадавала тое, з якой лёгкасцю тут людзі ідуць на кантакт. Бо, нягледзячы на прагрэс у сферы камунікацый, пашырэнні прамых кантактаў паміж прадстаўнікамі палітычных эліт, бізнес-супольнасцяў дыпламатыя паранейшаму, як і пяцьдзесят гадоў таму, застаецца запатрабаванай. Сутнасць яе з часам сур'ёзна не змяняецца, а яна — у асабістых кантактах, пастаянных жывых зносінах, прычым не толькі ў істэблішменце, але і ў розных пластах грамадства.

Тыя, з кім мне давялося сустракацца ў Ізраілі, як правіла, аказваліся людзьмі адкрытымі, гасціннымі, што моцна радніць іх з беларусамі. Часта ўжо падчас першай сустрэчы адбываўся абмен нумарамі мабільных тэлефонаў, суразмоўцы выказвалі намер працягнуць зносіны, казалі пра гатоўнасць падтрымліваць развіццё двухбаковых адносін.

І яшчэ адна немалаважная акалічнасць, якая дае дадатковую матывацыю ў працы па развіцці нашых сувязяў. Беларуская зямля — месца нараджэння цэлай плеяды дзяржаўных ізраільскіх дзеячаў, прадстаўнікоў інтэлектуальнай сферы. Бо паглядзіце: ці не палова прэзідэнтаў і прэм'ер-міністраў за час існавання Дзяржавы Ізраіль маюць карані ў Беларусі!

Калі казаць пра жыццё ізраільскага грамадства, мяне станоўча ўразіла вялікая колькасць людзей, якія зай-

маюцца тут спортам. Па вечарах і ў выхадныя дні можна бачыць дзясяткі бегуноў-аматараў, веласіпедыстаў, серфінгістаў. І шчыра — не чакаў сустрэць у Тэль-Авіве такое мноства дзяцей, моладзі, што кідаецца ў вочы пасля «бабулькі Еўропы».

— Наколькі пасольству ўдаецца прадстаўляць гандлёва-эканамічныя інтарэсы Беларусі ў гэтай краіне?

— Развіццё гандлёва-эканамічнага супрацоўніцтва стала галоўным прыярытэтам майб працы тут з першых яе дзён. Асноўныя намаганні накіраваны на дыверсіфікацыю экспарту, садзейнічанне беларускім пастаўшчыкам у наладжванні сувязяў з зацікаўленымі кампаніямі, працу з інвестарамі ў інтарэсах рэалізацыі сумесных праектаў.

Дыпламатыя паранейшаму, як і пяцьдзесят-ста гадоў таму, застаецца запатрабаванай. Сутнасць яе з часам сур'ёзна не змяняецца, а яна — у асабістых кантактах, пастаянных жывых зносінах.

Першачарговае значэнне я надаваў усталяванню кантактаў з прадстаўнікамі міністэрстваў і ведамстваў эканамічнага блока, паколькі добра разумеў, што прасоўваць эканамічныя інтарэсы ад імя Беларусі змагу толькі пры ўмове рэальнай падтрымкі і цеснага ўзаемадзеяння з імі. З апарай на гэтыя кантакты, пры іх актыўным удзеле нам удалося правесці шэраг знаковых двухбаковых мерапрыемстваў.

Асаблівае месца я адвёў бы пасяджэнню Сумеснага камітэта па гандлёвым і эканамічным супрацоўніцтве, якое адбылося ў лютым у Іерусаліме. У яго рамках прайшлі сустрэчы нашага віцэ-прэм'ера Міхаіла Русага, які ўзначальваў беларускую дэлегацыю, з міністрамі ізраільскага кабінета. Былі ўзгоднены прынцыповыя пытанні, звязаныя з адкрыццём кредитных ліній пад гарантыі беларускіх банкаў замест урадавых, перспектывамі стварэння ў нашай краіне Беларускі-Ізраільскага аграпрамысловага парка.

Неўзабаве па прыездзе ў мяне адбылося некалькі цікавых сустрэч з кіраўнікамі шэрагу буйных мясцовых кам-

Фота Юліяна ПРАСЕЦКАГА

паній, такіх як Fishman Group, Magnezi, Merhav, AgriGo, якія актыўна супрацоўнічаюць з нашай краінай.

Мы спрабуем актыўна задзейнічаць разнастайныя асацыяцыі, аб'яднанні, якія прадстаўляюць бізнес-асяроддзе. У лютым у Тэль-Авіве была адкрыта Гандлёвая палата «Ізраіль—Беларусь», якая арганізавала ўжо два бізнес-форумы.

Спадзяёмся, што ў аснову супрацоўніцтва будуць пакладзены канкрэтныя праекты, і гатовыя садзейнічаць гэтаму. Разлічваема таксама на ўзаемадзеянне з палатай у правядзенні сумесных кангрэсаў і форумуаў высокага ўзроўню.

Нягледзячы на параўнальна невысокую ёмістасць рынку краіны, сыравінную спецыфіку ізраільскага імпарту з СНД (энерганабыты, прыродныя рэсурсы, якія па вядомых прычынах не можа прапанаваць Беларусь), традыцыйную арыентацыю Ізраіля на сусветныя брэнды або ўласных вытворцаў, пасольства ўвесь час шукае шляхі пашырэння кааперацыі ў сферы гандлю.

Сёлета назіраецца пазітыўная дынаміка паставак айчыннай прадукцыі на ізраільскі рынак. У студзені—май аб'ёмы беларускага экспарту склалі 182,5% да аналагічнага перыяду мінулага года. Фіксуецца рост камп'ютарных, турыстычных і дзелавых паслуг (у сярэднім ад 130 да 160%). Спадзяёмся, што такія тэмпы ўдасца захаваць і ў другім паўгоддзі.

Развіваецца Kredytna-інвестыцыйнае супрацоўніцтва. Але тут ёсць свае асаблівасці. Прамыя інвестыцыі буйных ізраільскіх кампаній паступаюць у Беларусь, як правіла, праз іх даччыныя структуры ў іншых краінах, галоўным чынам на Кіпры — з-за высокіх падаткаў у Ізраілі. У гэтых умовах наша статыстыка не адлюстроўвае рэальныя маштабы інвестыцыйнага ўзаемадзеяння.

Паводле звестак Нацстата, у 2013 годзе аб'ём прамых ізраільскіх інвестыцый на чыстай аснове, якія паступілі ў нашу краіну, склаў \$6,2 мільн, у той час як толькі па інвестыцыйным дагаворы, заключаным паміж Беларуссю і кіпрскай кампаніяй Svitland Development Limited (дачыная кампанія ізраільскай Fishman Group) у будаў-

ніцтва аб'ектаў нерухомасці Парка высокіх тэхналогій летась інвеставана \$20 мільн.

У 2010 — 2013 гадах з удзелам ізраільскіх кампаній у нашай краіне рэалізаваны шэраг сумесных праектаў у вобласці сельскай гаспадаркі (у агракамбінаце «Дзяржынскі» пабудаваны комплекс птушкафермаў; у ААТ «Гомельагракамплект» наладжана вытворчасць даільных зал; у рыбаводнай гаспадарцы «Ясельда» ўведзены ў строй рыбны комплекс; у СВК «Забалоцкі» — свінагадоўчы).

Два самыя свежыя прыклады ўзаемадзеяння ў інвестыцыйнай сферы: у СЭЗ «Брэст» у хуткім часе пачне працаваць першая чарга прадпрыемства па выпуску кармавых давак і прэміксаў. Працягваецца будаўніцтва свінагадоўчага комплексу замкнёнага цыкла магутнасцю 24 тыс. галоў у год у ААТ «Бальшавік-Агра».

Разам з тым мы бачым, што патэнцыял нашых сувязяў выкарыстоўваецца яшчэ далёка не цалкам, неабходны дасканалы аналіз перспектывы нарошчвання супрацоўніцтва, актыўны пошук новых формаў партнёрства. А гэта патрабуе самых энергічных сумесных высілкаў як з боку пасольства, так і нашых экспарцёраў, і ўсіх іншых удзельнікаў знешнеэканамічнай дзейнасці.

Прамыя інвестыцыі буйных ізраільскіх кампаній паступаюць у Беларусь, як правіла, праз іх даччыныя структуры ў іншых краінах, галоўным чынам на Кіпры.

— На якім этапе знаходзіцца праект стварэння Беларускі-Ізраільскага аграпрамысловага парка?

— Цяпер зацвярджаецца сумесная рабочая група па яго стварэнні. Склад беларускай часткі ўжо вызначаны, ізраільская яшчэ фарміруецца. Адначасова нашымі партнёрамі вылучаецца праект міжуродавага дагавора аб стварэнні парка, які падрыхтаваў Дзяржаўны камітэт па навуцы і тэхналогіях.

Мы ўскладаем вялікія надзеі на рэалізацыю гэтага

праекта. У выніку павінна быць створана арганізацыя, якая будзе выступаць у якасці «інстытута развіцця» сельскагаспадарчай, аграхімічнай, біятэхналагічнай індустрыі. Гэта створыць умовы для фарміравання да 2020 года аграпрамысловага кластара, які забяспечыць высокі ўзровень канкурэнтаздольнасці сельскагаспадарчай і аграхімічнай прадукцыі, вырабленай на тэрыторыі Беларусі.

— За якімі сферамі супрацоўніцтва вы бачыце будучыню?

— Лічу, што адной з ключавых сфер з'яўляецца сельская гаспадарка. Шмат якія ізраільскія кампаніі зацікаўлены паўдзельнічаць у мадэрнізацыі беларускага АПК праз стварэнне сумесных экспартаарыентаваных прадпрыемстваў. Пераканааны, гэты ўзаемавыгадны кірунак неабходна паглыбляць.

Па некаторых ацэнках ізраільскіх экспертаў, пры правільным падыходзе Беларусь можа заняць істотную нішу ў вытворчасці малочных інгрэдыентаў кашэрнай прадукцыі.

У сферы гандлю перспектывым бачыцца развіццё ўзаемадзеяння па пастаўках на ізраільскі рынак якасных беларускіх прадуктаў харчавання. Цукар, рапсавы алей, маражанае, кандытарскія вырабы, сухое малако — далёка не вычарпальны пералік тавараў, запатрабаваных на ізраільскім рынку.

Па некаторых ацэнках ізраільскіх экспертаў, пры правільным падыходзе Беларусь можа заняць істотную нішу ў вытворчасці малочных інгрэдыентаў кашэрнай прадукцыі.

Паступаюць запыты на тавары беларускай лёгкай прамысловасці, якія ўжо даўно, але ў нязначным аб'ёме, прысутнічаюць у Ізраілі. Цяпер вядуцца сур'ёзныя перамовы паміж суб'ектамі гаспадарання дзвюх краін па павелічэнні гэтай наменклатуры экспарту. Эфектыўнай формай кааперацыі тут можа стаць вытворчасць адзення пад заказ.

Ёсць пэўныя перспектывы для прасоўвання нашых будаўнічых матэрыялаў. Пры наяўнасці гнуткіх падыходаў да фарміравання кошту праглядаюцца магчымасці паставак на ізраільскі рынак прадукцыі дрэвапрацоўчай прамысловасці, шкла, цэменту, керамікі, металапрадукцыі.

Рэальна ажыццяўленне сумесных праектаў у абласцях энергетыкі, сувязі, інфарматызацыі, развіцці інфраструктуры.

Пры відавочным дамінаванні эканамічных інтарэсаў мы не забываем і пра іншыя сферы кааперацыі, такія як істытуцыянальны дыялог, у тым ліку па лініі знешнепалітычных ведамстваў, куль-

турна-гуманітарнае супрацоўніцтва. Яны ўплываюць як на агульную атмасферу ўзаемадзеяння, так і ўскосна — на ўзровень узаемагандлю, на мабільнасць інвестыцый.

У рамках падтрымання палітычных кантактаў у канцы мінулага года — першыя месяцы гэтага рэалізаваны тры працоўныя візіты ў Беларусь на міністэрскім узроўні, якія дазволілі істотна прасунуцца па шэрагу важных пытанняў двухбаковага парадку дня. Праведзены чарговы раўнд кансультацый міністэрстваў замежных спраў. Развіваецца міжпарламенцкае супрацоўніцтва, пакладзены пачатак дыялогу па лініі міністэрстваў унутраных спраў дзвюх краін.

Завяршаецца працэс, накіраваны на лібералізацыю візавага рэжыму паміж Ізраілем і Беларуссю. Пасля канчатковага экспертнага ўзгаднення праекта дагавора ў зацікаўленых міністэрствах і ведамствах ідзе падрыхтоўка да яго падпісання ў адпаведнасці з унутрыдзяржаўнымі працэдурамі абедзвюх краін.

Актыўна развіваецца культурнае супрацоўніцтва. У 2013 годзе прайшлі Дні культуры Беларусі ў Ізраілі. Ізраільскія творчыя калектывы рэгулярна ўдзельнічаюць у фестывалях і конкурсах у нашай краіне. У мэтах папулярнага беларускай музычнай культуры пасольствам разам з мясцовымі прадзюсарскімі цэнтрамі праводзяцца канцэрты, вечары з удзелам беларускіх выканаўцаў папулярнай музыкі. У планах ізраільскага боку — правядзенне Дзён культуры Ізраіля ў Беларусі.

— Якія вынікі можа чакаць Беларусь ад адмены візавага рэжыму з Ізраілем?

— На мой погляд, пазітыўны эффект будзе складацца ў пашырэнні ўсіх відаў абменаў паміж дзвюма краінамі. Гэта, перш за ўсё, інтэнсіфікацыя двухбаковых турыстычных патокаў, павелічэнне колькасці ізраільскіх грамадзян — удзельнікаў культурных і спартыўных мерапрыемстваў, якія праводзяцца ў Беларусі. Спадарожнымі фактарамі будзе рост аб'ёмаў паслуг у сферы транспартнага абслугоўвання, турыстычнага і гасціннага бізнесу, а таксама санаторна-курортнага лячэння.

Як сведчыць вопыт шэрагу іншых дзяржаў, адмена візавага рэжыму суправоджаецца актывізацыяй дзелавых сувязяў і ростам інвестыцыйных патокаў. Будучы створаны больш спрыяльныя магчымасці для паглыблення двухбаковага дыялогу ў розных сферах, уключаючы міжведамскае супрацоўніцтва і рэгіянальныя сувязі, заканамерным вынікам павінна стаць павелічэнне ўзаемных візітаў прадстаўнікоў Беларусі і Ізраіля.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА